

Odgovor na informacije iz Rezolucije Europskog parlamenta o Godišnjem izvješću ESB-a za 2021.

Odgovor, koji objavljujemo povodom predstavljanja Godišnjeg izvješća ESB-a za 2022. u Europskom parlamentu, sadržava odgovore na pitanja i zahtjeve Europskog parlamenta iz njegove Rezolucije o Godišnjem izvješću ESB-a za prethodnu godinu.¹ Odgovor je strukturiran po temama, pri čemu se u svakom stavku govori o barem jednom stavku Rezolucije. Njime nastojimo bolje objasniti politike ESB-a i potaknuti dijalog s Europskim parlamentom i javnošću o ključnim pitanjima koja su postavili zastupnici u Europskom parlamentu. ESB objavljuje takve odgovore od 2016. u skladu s prijedlogom Europskog parlamenta.²

1

Monetarna politika

U vezi s prijedlogom ESB-u da razmotri uravnoteženiju i postupniju prilagodbu monetarne politike, ESB ističe da je dinamika povećanja kamatnih stopa ESB-a u skladu s njegovim glavnim ciljem održavanja stabilnosti cijena u srednjoročnom razdoblju. Na temelju makroekonomskih projekcija stručnjaka ESB-a za europodručje iz ožujka 2023. predviđa se da će inflacija predugo ostati pretjerano visoka. ESB je od početka normalizacije monetarne politike u prosincu 2021. poduzeo odlučne mjere u skladu s opredjeljenošću za što skoriji povratak inflacije na njegov srednjoročni cilj od 2 %. Imajući u vidu visoku razinu nesigurnosti, u odlučivanju o monetarnoj politici Upravno vijeće primjenjuje pristup zasnovan na podacima. Njegove odluke o ključnim kamatnim stopama ovisit će o ocjeni inflacijskih izgleda na temelju novih gospodarskih i financijskih podataka, dinamici temeljne inflacije i jačini transmisije monetarne politike. Održavanje cjenovne stabilnosti najvažniji je doprinos koji monetarna politika može dati održivom gospodarskom rastu i otvaranju novih radnih mjesta.

U vezi s pozivom ESB-u da dosljedno cilja inflaciju u srednjoročnom razdoblju, ESB napominje da se u mjerama monetarne politike i dalje vodi izgledima za stabilnost cijena u srednjoročnom razdoblju. Upravno vijeće odlučno se zalaže za što skoriji povratak inflacije na njegov srednjoročni cilj od 2 % i spremno je prilagoditi sve instrumente u okviru svojih ovlasti. Trenutačno gospodarsko okruženje obilježeno je iznimnim okolnostima, među ostalim uskim grlima u opskrbnim lancima, ratom koji Rusija vodi protiv Ukrajine i visokom razinom opće nesigurnosti, zbog čega je važno pomno ispitati nove podatke pri ocjeni inflacijskih izgleda. Važnu ulogu

¹ Tekst donesene [Rezolucije](#) može se pronaći na mrežnim stranicama Europskog parlamenta.

² Odgovorom nisu obuhvaćena pitanja iz rezolucije Europskog parlamenta o bankovnoj uniji. U vezi s tim pitanjima vidi [Godišnje izvješće ESB-a o nadzornim aktivnostima](#). Odgovor na rezoluciju Parlamenta o bankovnoj uniji bit će objavljen tijekom godine.

u donošenju odluka o monetarnoj politici i dalje imaju i projekcije stručnjaka zasnovane na modelima.

U vezi sa zahtjevom ESB-u da pokrene međunarodni dijalog s drugim središnjim bankama, ESB napominje da već u različitim međunarodnim forumima razmjenjuje mišljenja s drugim središnjim bankama o izgledima za stabilnost cijena i ulozi odgovora politike. U okružju inflacijskih pritisaka koji su sinkronizirani na globalnoj razini važno je da tijela koja oblikuju monetarnu politiku uzmu u obzir moguće posljedice odluka koje su donijele druge središnje banke. Zbog toga su glavne središnje banke u redovitom kontaktu u različitim forumima kako bi raspravljale o važnim gospodarskim i financijskim kretanjima te o ulozi odgovora politike. ESB provodi i opsežnu analizu o međunarodnim učincima prelijevanja, među ostalim u redovitim projekcijama, koju uzima u obzir u raspravama o monetarnoj politici.³

U vezi sa zahtjevom ESB-u za detaljnije obrazloženje svih budućih odluka o ključnim kamatnim stopama, ESB napominje da brojnim kanalima opširno obavještava o razlozima za svoje odluke. Razlozi na kojima se zasnivaju odluke o monetarnoj politici u prvom se redu iznose u izvaji o monetarnoj politici koja se objavljuje poslije svakog sastanka Upravnog vijeća povezanog s monetarnom politikom. Članovi Izvršnog odbora ESB-a objašnjavaju svoja mišljenja i stajališta u govorima, uključujući govor predsjednice ESB-a u Europskom parlamentu, i intervjuima. Osim toga, razlozi za odluke Upravnog vijeća o monetarnoj politici iznose se i u publikacijama ESB-a, kao što su Godišnje izvješće i Ekonomski bilten, te u drugim oblicima komunikacije. Prikazi sastanaka Upravnog vijeća povezanih s monetarnom politikom sadržavaju detaljne informacije o raspravama iz kojih su odluke proizišle. Nadalje, nakon preispitivanja strategije monetarne politike u 2020. i 2021. ESB kontinuirano radi na poboljšanju komunikacije sa širom javnošću kako bi bolje objasnio svoje odluke na jasan i pristupačan način. Na primjer, počeo je objavljivati vizualne izvaje o monetarnoj politici pod naslovom Ukratko o našoj izvaji o monetarnoj politici, koje se objavljuju poslije svake konferencije za novinare o monetarnoj politici. ESB je nedavno pokrenuo i inicijativu ESB i vi kako bi omogućio otvoreni dijalog s građanima europodručja, odgovorio na njihova pitanja i saslušao njihove probleme. To je posebno važno s obzirom na visoku inflaciju i bitne mjere monetarne politike.

U vezi s oslanjanjem na vanjske kreditne rejtinge državnih obveznica u ESB-ovu okviru za kolateral, ESB napominje da se Eurosustav ne oslanja ni isključivo ni mehanički na agencije za kreditni rejting. Eurosustav ima čvrsto uspostavljen okvir za kreditnu procjenu (engl. *credit assessment framework*, ECAF). Njime su utvrđeni postupci, pravila i tehnike kako bi se postiglo ispunjavanje visokih standarda kreditne kvalitete za imovinu koja se upotrebljava kao kolateral i za kupnje u sklopu operacija monetarne politike.⁴ Ta su pravila javno utvrđena pravnim aktima Eurosustava i obuhvaćaju zahtjeve koje agencije za kreditni rejting moraju ispuniti da bi ih Eurosustav prihvatio kao vanjske institucije za kreditnu procjenu. Međutim,

³ Vidi, na primjer, Okvir 2. pod naslovom [Međunarodno okružje](#), Makroekonomske projekcije stručnjaka ESB-a za europodručje, ožujak 2023.

⁴ Više informacija o [ECAF-u](#) može se pronaći na mrežnim stranicama ESB-a.

Eurosustav se ne oslanja ni isključivo ni mehanički na agencije za kreditni rejting, nego intenzivno surađuje s njima i pomno provjerava rejtinge kako bi ih bolje razumio i razlučio ulogu prosudbe u odlukama o rejtingu. Taj postupak dubinske analize omogućuje Eurosustavu da se posluži svojim diskrecijskim pravom i odstupi od vanjskih kreditnih rejtinga kada je to opravdano. Na primjer, dosad je već odobravao izuzeća od minimalnih zahtjeva kreditne kvalitete kako bi prihvatio državne dužničke instrumente pojedinačnih država. Osim toga, tijekom pandemije bolesti COVID-19 zadržao je prihvatljivost određene utržive imovine, uključujući državne obveznice, premda su joj agencije za kreditni rejting smanjile rejting. To pokazuje da se Eurosustav služi svim relevantnim informacijama kako bi utvrdio kreditnu kvalitetu imovine. Štoviše, upotreba vanjskih rejtinga za utvrđivanje kreditne sposobnosti država u okviru provedbe monetarne politike uzeta je u obzir u sklopu preispitivanja strategije monetarne politike, o čemu se više informacija može pronaći u posebnom odjeljku ESB-ove publikacije o međudjelovanju monetarne i fiskalne politike u europodručju.⁵

2

Inflacija

U vezi sa zabrinutošću koja je u Rezoluciji izražena zbog povijesno visokih razina inflacije, ESB je spreman i dalje prilagođavati sve instrumente u okviru svojih ovlasti kako bi se inflacija vratila na ESB-ovu srednjoročnu ciljnu razinu. Europodručje je u 2022. pogođeno kombinacijom iznimnih šokova, zbog kojih su stope inflacije porasle na dotad nezabilježene razine. Čimbenici ponude, kao što su snažan rast cijena energenata i prehrambenih sirovina te dugotrajna uska grla u opskrbnim lancima, imali su posebno veliku ulogu u poticanju rasta inflacije. Promatraju li se domaći uvjeti, važni su bili i čimbenici potražnje, osobito u sektorima na koje je snažno utjecalo ponovno otvaranje gospodarstva. Domaćim troškovnim pritiscima pridonijeli su i sve snažniji rast plaća i povećanje profitnih marži. Očekuje se da će učinak tih čimbenika slabjeti i stoga bi se ukupna inflacija trebala nastaviti smanjivati. Bez obzira na to, ESB će i dalje pomno pratiti rizike povezane s tim izgledima i obraćati pozornost na moguću pojavu znakova spirale rasta plaća i cijena. Trenutačno povećanje plaća pokazuje da kupovna moć sustiže cijene u okruženju pooštrenih uvjeta na tržištima rada. Većina mjera dugoročnih inflacijskih očekivanja trenutačno je na razini od oko 2 %, ali potrebno je njihovo daljnje praćenje.

Kada je riječ o definiranju pojma „srednjoročno” u vezi s inflacijskim ciljem, ESB napominje da ne postoji brojčano precizna *ex ante* definicija srednjoročnog razdoblja. Kao što je predsjednica ESB-a objasnila u nedavnom dopisu, srednjoročna orijentacija dopušta neizbježna kratkoročna odstupanja inflacije od ciljne razine od 2 % te zaostajanja i varijabilnost kada je riječ o transmisiji monetarne politike na gospodarstvo i inflaciju.⁶ Fleksibilnost srednjoročne orijentacije pokazuje se u činjenici da je odgovarajući odgovor monetarne politike na odstupanje

⁵ Vidi Okvir 9. područja rada povezanog s međudjelovanjem monetarne i fiskalne politike, [Monetary-fiscal policy interactions in the euro area, Occasional Paper Series](#), br. 273, ESB, rujan 2021.

⁶ Vidi [dopis o monetarnoj politici koji je predsjednica ESB-a uputila Jonásu Fernándezu Álvarezu, zastupniku u Europskom parlamentu](#), 18. travnja 2023.

inflacije od inflacijskog cilja povezan s okolnostima i ovisi o podrijetlu, veličini i ustrajnosti samog odstupanja. Na primjer, šok za potražnju za dobrima i uslugama mogao bi potaknuti kretanje inflacije i realne gospodarske aktivnosti u istom smjeru, dok bi šokovi za ponudu dobara i usluga mogli dovesti do privremenih suprotnih učinaka na inflaciju i realnu gospodarsku aktivnost. U prvom slučaju obično se javlja žurnija potreba za usklađenjem uvjeta domaće potražnje i održavanjem uporišta inflacijskih očekivanja, zbog čega može biti preporučljivo definirati srednjoročno razdoblje kraće nego u drugom scenariju. ESB objašnjava prilagodbe pojma razdoblja u svojim izjavama o monetarnoj politici i člancima u Ekonomskom biltenu.

Kada je riječ o zabrinutosti zbog doprinosa dobiti inflaciji i pozivu ESB-u da redovito objavljuje podatke o tom doprinosu, ESB napominje da je već izrazio zabrinutost zbog uloge korporativne dobiti u trenutačnom kretanju inflacije.

Kao što je predsjednica ESB-a objasnila u nedavnom dopisu, ESB redovito analizira cjenovna kretanja na osnovi raznovrsnih pokazatelja i u analizi se u istoj mjeri usredotočuje na kretanja plaća i kretanja dobiti.⁷ U vezi s doprinosom dobiti inflaciji, ESB-ova analiza pokazuje da su više profitne marže imale važnu ulogu u povećanju domaćih troškovnih pritisaka u europodručju. Mnoga poduzeća u sektorima suočenima s ograničenom ponudom i ponovnim porastom potražnje uspjela su povećati profitne marže. U četvrtom tromjesečju 2022. doprinos jedinične dobiti domaćim cjenovnim pritiscima bio je neznatno veći od polovice, mjereno godišnjom stopom rasta deflatora bruto domaćeg proizvoda, dok je doprinos jediničnih troškova rada bio neznatno manji od polovice.⁸ Povećanje jedinične dobiti bilo je osobito snažno u energetsom, poljoprivrednom i građevinskom sektoru, sektoru prerađivačke industrije, sektoru trgovine i sektoru prijevoznih usluga. Ukupno gledajući, ESB-ova analiza pokazuje da poduzeća nisu smanjila marže kako bi apsorbirala pritiske ulaznih cijena, što je uzorak zabilježen u prošlosti, nego su ih prenijela na svoje prodajne cijene. Taj neobično snažni prijenos može se objasniti smanjenim pritiskom konkurencije u okružju visoke inflacije, koje karakterizira manjkava globalna ponuda i ponovno povećanje potražnje nakon pandemije. U takvom okružju profitne marže mogu se zadržati na istoj razini ili povećati bez gubitka tržišnog udjela. U vezi s podacima o kretanju dobiti, ESB napominje da se njegova makroekonomska analiza u velikoj mjeri zasniva na informacijama koje su dostupne na nacionalnim i sektorskim računima. Kada je riječ o pozivu da redovito objavljuje podatke o izračunanom doprinosu, ESB naglašava da su informacije na nacionalnim i sektorskim računima javno dostupne i da on redovito priopćuje podatke na kojima se zasnivaju njegove analize te objavljuje posuvremenjene procjene, na primjer u Ekonomskom biltenu ESB-a.⁹

⁷ Vidi [dopis o gospodarskim kretanjima u europodručju koji je predsjednica ESB-a uputila Henrike Hahn, Ernestu Urtasunu i Rasmusu Andresenu, zastupnicima u Europskom parlamentu](#), 18. travnja 2023.

⁸ Deflatorom BDP-a mjeri se „cijena“ ukupne dodane vrijednosti po jedinici proizvoda. Može ga se raščlaniti na jedinične troškove rada, bruto operativni višak (ili dobit) po jedinici proizvoda i neto neizravne poreze po jedinici proizvoda. Vidi i Arce, O., Hahn, E. i Koester, G., [How tit-for-tat inflation can make everyone poorer](#), *ESB-ov blog*, ESB, 30. ožujka 2023., i [Profitability and leverage developments of listed non-financial corporations in the euro area](#), *Mjesečni bilten*, ESB, lipanj 2006.

⁹ Vidi, na primjer, [Profit developments in the euro area](#), *Mjesečni bilten*, ESB, kolovoz 2008.; [The role of profits in shaping domestic price pressures in the euro area](#), *Mjesečni bilten*, ESB, ožujak 2013.; [How do profits shape domestic price pressures in the euro area](#), *Ekonomski bilten*, broj 6, ESB, 2019.; i [The role of profit margins in the adjustment to the COVID-19 shock](#), *Ekonomski bilten*, broj 2, ESB, 2021.

U vezi sa zabrinutošću da inflacijska očekivanja ostaju bez uporišta, ESB napominje da je većina mjera dugoročnih inflacijskih očekivanja otprilike na razini od 2 %, što je inflacijski cilj, i da nema znakova gubljenja uporišta. ESB, međutim, redovito naglašava važnost kontinuiranog praćenja kretanja inflacijskih očekivanja i brze reakcije u slučaju pojave jasnih znakova gubljenja uporišta tih očekivanja.

U vezi sa zahtjevom ESB-u da dodatno razmotri ulogu inflacijskih očekivanja i način na koji na njih utječu najave i mjere ESB-a, ESB napominje da prikuplja podatke iz profesionalnih prognoza, s financijskih tržišta, od financijskih analitičara i potrošača. Proučava determinante inflacijskih očekivanja i informacije koje one sadržavaju u vezi s budućom inflacijom. Inflacijska očekivanja važna su za inflaciju jer utječu na odluke građana o potrošnji, štednji i ulaganju te na njihovo ponašanje u vezi s plaćama i određivanjem cijena. Ključan su element u modelima inflacijske dinamike od šezdesetih godina prošlog stoljeća i imaju važnu ulogu u modelima kojima se središnje banke diljem svijeta služe za oblikovanje i vrednovanje monetarne politike. U sklopu postupka preispitivanja strategije monetarne politike u 2020. i 2021. stručnjaci Eurosustava preispitali su prirodu i ulogu inflacijskih očekivanja.¹⁰ Očekivanja povezana s kretanjem i razinom inflacije u dugoročnijem razdoblju mogu biti korisni pokazatelji vjerodostojnosti monetarne politike te mogu poslužiti kao osnova za analize scenarija i rizika pri prognoziranju s pomoću strukturnih modela. Stručnjaci Eurosustava utvrdili su da mjere i objave ESB-a mogu znatno utjecati na inflacijska očekivanja. Na primjer, utvrdili su da je nakon provedbe programa kupnje vrijednosnih papira u 2014. došlo do statistički značajnih povećanja promptnih stopa ugovora o razmjeni vezanih uz inflaciju za sve rokove dospeljeća. Pokazalo se i da je nakon objave projekcija Eurosustava došlo do statistički značajne prilagodbe očekivanja privatnog sektora. Utjecaj ESB-ove komunikacije s javnošću na inflacijska očekivanja predmet je kontinuirane unutarnje analize.¹¹

U vezi sa zabrinutošću zbog razlika u razinama inflacije u europodručju i mišljenjem da to ugrožava jedinstvenost monetarne politike ESB-a i njezinu transmisiju, ESB napominje da je njegova monetarna politika usmjerena na inflaciju u europodručju u cjelini. Razlike u inflaciji u monetarnoj uniji same po sebi nisu zabrinjavajuće, u mjeri u kojoj su posljedica privremenih prilagodbi šokovima ili su povezane s procesima dostizanja. Sadašnje razlike u stopama inflacije velikim se dijelom mogu objasniti različitom izloženošću država porastu cijena energenata i prehrambenih sirovina u prošlom razdoblju te uskim grlima u opskrbnim lancima povezanim s pandemijom. Osim toga, različitim razinama inflacije pridonijela je i različita izloženost država sektoru turizma i ugostiteljstva, u kojem je zabilježen snažan oporavak potražnje potrošača nakon ponovnog otvaranja gospodarstava. ESB očekuje da će doprinos tih čimbenika razlikama uglavnom biti privremen i da će se stoga razlike u inflaciji s vremenom normalizirati. Razlike prouzročene inflacijom cijena energije trebale bi se smanjiti kako se kretanje cijena energije bude vraćalo u normalno stanje te bi se potom trebale smanjiti i razlike u

¹⁰ Vidi područje rada povezano s inflacijskim očekivanjima, [Inflation expectations and their role in Eurosystem forecasting](#), *Occasional Paper Series*, br. 264, ESB, 2021.

¹¹ Vidi područje rada povezano s komunikacijom o monetarnoj politici, [Clear, consistent and engaging: ECB monetary policy communication in a changing world](#), *Occasional Paper Series*, br. 274, ESB, rujan 2021.

inflaciji koje su posljedica nacionalnih razlika u kompenzacijskim mjerama. Kada ti učinci nestanu, trebale bi se normalizirati i razlike prouzročene razlikama među državama koje se odnose na ponovno otvaranje gospodarstava i izloženost uskim grlima u globalnim opskrbnim lancima. Ako su razlike u inflaciji posljedica strukturnih razlika među državama europodručja, to bi se trebalo riješiti odgovarajućim strukturnim reformama na nacionalnoj razini.

3 Sporedni cilj i analiza proporcionalnosti

U vezi s prijedlogom da Europski parlament u Rezoluciji pruži doprinos ESB-u u pogledu ESB-ova sporednog cilja, ESB pozdravlja takav doprinos. U skladu sa svojim sporednim ciljem na temelju članka 127. stavka 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, ne dovodeći u pitanje cilj stabilnosti cijena, ESB podržava opće ekonomske politike u Uniji kako bi pridonio ostvarivanju ciljeva Unije utvrđenih člankom 3. Ugovora o Europskoj uniji.¹² Kada je riječ o okviru za oblikovanje ekonomskih politika, Europski parlament je, zajedno s Europskim vijećem, Vijećem Europske unije i Europskom komisijom, jedna od institucija EU-a važnih za ostvarenje ESB-ova sporednog cilja. U vezi s tim ESB podsjeća da izražavanje i određivanje prioriteta općih ekonomskih politika u EU-u proizlaze osobito iz donošenja pravnih akata i preuzimanja međunarodnih obveza, kao što je pristupanje EU-a Pariškom sporazumu u 2016. Budu li nadležne institucije EU-a, uključujući Europski parlament, odredile jasne prioritete u vezi s određenim ekonomskim politikama, to će pomoći ESB-u u ostvarivanju njegova sporednog cilja. Osim toga, za ESB-ovo ostvarenje sporednog cilja važno je razmotriti čimbenike kao što su blizina politike glavnom cilju i glavnom području stručnosti ESB-a te stupanj preciznosti i bezuvjetnosti tih ekonomskih politika.

U vezi s pozivom ESB-u da u svojem godišnjem izvješću u zasebnom poglavlju objasni kako tumači svoj sporedni cilj i koje korake poduzima da ga ostvari te da navede učinke svoje monetarne politike na opće ekonomske politike EU-a, ESB podsjeća da Upravno vijeće u svojim odlukama o monetarnoj politici već uzima u obzir druga razmatranja važna za provedbu monetarne politike, kako je izričito navedeno u njegovoj strategiji monetarne politike. To je vidljivo iz uvodnih napomena koje je predsjednica ESB-a iznijela u dijalozima o monetarnoj politici s Odborom za ekonomsku i monetarnu politiku Europskog parlamenta i na ESB-ovim konferencijama za novinare, na kojima predsjednica iznosi razmatranja važna za ostvarenje glavnog cilja, na primjer u vezi sa zapošljavanjem i financijskom stabilnošću. Uzimanje u obzir tih razmatranja utječe na realno gospodarstvo i financijski sustav te pridonosi stabilnosti cijena. Kao što je naglašeno u sklopu preispitivanja strategije monetarne politike u 2020. i 2021.:¹³ pri prilagodbi svojih instrumenata monetarne politike Upravno će vijeće, u slučaju da su dvije

¹² Na primjer, Upravno vijeće odlučilo je izmijeniti okvir programa kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora kako bi prilagodilo referentnu vrijednost u korist klimatski uspješnijih izdavatelja, što upućuje ne samo na glavni nego i na sporedni cilj ESB-a. Vidi uvodnu izjavu 3. [Odluke \(EU\) 2022/1613](#) Europske središnje banke od 9. rujna 2022. o izmjeni Odluke (EU) 2016/948 o provedbi programa kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora (ESB/2016/16) (ESB/2022/29), SL L 241, 19.9.2022., str. 13.

¹³ Vidi [An overview of the ECB's monetary policy strategy](#), ESB, 8. srpnja 2021.

konfiguracije skupa instrumenata jednako povoljne za stabilnost cijena i ne dovode je u pitanje, odabrati konfiguraciju koja najbolje podržava opće ekonomske politike Europske unije povezane s rastom, zapošljavanjem i društvenom uključenosti te koja štiti financijsku stabilnost i pridonosi ublažavanju učinka klimatskih promjena radi pridonosa ciljevima EU-a. Premda je objašnjenje načina na koji Upravno vijeće uzima u obzir ta druga razmatranja već izvršeno u različita poglavlja godišnjeg izvješća, ESB će se po potrebi potruditi dodatno obrazložiti vezu između tih drugih razmatranja, njegova glavnog i njegova sporednog cilja.

U vezi s prijedlogom ESB-u da procijeni učinak svojih odluka o monetarnoj politici na skupine s nižim primanjima i ranjive skupine te na razlike u bogatstvu i primanjima, ESB napominje da visoka inflacija ima velik utjecaj na kućanstva, i to posebno na skupine s nižim primanjima. Stoga će se suzbijanjem inflacije taj teret znatno smanjiti i to je najbolji doprinos koji monetarna politika može dati zaštiti primanja. Kada je riječ o procjeni proporcionalnosti, ona obuhvaća analizu koristi i mogućih popratnih učinaka mjera monetarne politike, njihova međudjelovanja i uravnoteženosti tijekom vremena. Procjena koristi odnosi se na transmisiju na uvjete financiranja i na željeni učinak na inflaciju a procjena mogućih popratnih učinaka odnosi se na neželjene učinke na realno gospodarstvo i financijski sustav. Operacije monetarne politike uvijek utječu na primanja i bogatstvo kućanstava, no zna se da su ti učinci raznoliki i da ih je teško utvrditi *a priori*. Oni među ostalim ovise o posebnim značajkama kućanstava i razmatranog razdoblja te ih stoga nije lako uvrstiti u procjenu proporcionalnosti. Za potencijalno ispravljanje pozicija dohotka i bogatstva odgovorne su vlade, koje imaju ovlasti i alate za ispravljanje neželjenih kretanja.

U vezi sa zahtjevom ESB-u da nastavi redovito objavljivati informacije o međunarodnoj ulozi eura, ESB napominje da redovito objavljuje posebno izvješće u kojem se govori o tome kako nerezidenti europodručja upotrebljavaju euro.¹⁴ Međunarodnu ulogu eura prije svega bi poduprla dublja i cjelovitija ekonomska i monetarna unija. Dovođenjem bankovne unije povećala bi se otpornost europodručja a dovođenjem unije tržišta kapitala povećali bi se izvori financiranja i smanjili troškovi transakcija, čime bi se ojačao euro kao valuta za međunarodna ulaganja, financiranje i namiru. ESB podupire nastojanja da se dovrše bankovna unija i unija tržišta kapitala te naglašava važnost ostvarenja tog cilja, osobito s obzirom na zelenu i digitalnu tranziciju.

4 Klimatske promjene

U vezi s pozivom ESB-u da procijeni u kojoj mjeri klimatske promjene utječu na njegovu sposobnost održavanja stabilnosti cijena, ESB napominje da ulaže znatne resurse u analizu utjecaja klimatskih promjena na izgled za stabilnost cijena. Neublažene klimatske promjene mogu znatno ugroziti stabilnost cijena u europodručju, a očekuje se da će politike ublažavanja klimatskih promjena imati tek

¹⁴ Vidi, na primjer, [The international role of the euro](#), ESB, lipanj 2022.

umjerene i privremene učinke na inflaciju.¹⁵ Nedavna istraživanja stručnjaka ESB-a pokazala su da bi učinak fizičkih rizika, na primjer toplinskih valova i drugih šokova povezanih s vremenskim prilikama, na inflaciju, i to prije svega inflaciju cijena hrane, mogao biti znatan ako se klimatske promjene dodatno ne ublaže.¹⁶ Za razliku od toga, povećanje cijena ugljika u skladu s ciljevima EU-a povezanim s nultom neto stopom emisija, osobito ako se provodi predvidivo, popraćeno jasnom komunikacijom i dopunjeno necjenovnim politikama ublažavanja, moglo bi imati samo skroman učinak na inflaciju, koja će se u srednjoročnom razdoblju postupno smanjivati.¹⁷ ESB ugrađuje mjere za ublažavanje klimatskih promjena u makroekonomske projekcije i makroekonomske modele kako bi poboljšao analitičko razumijevanje temeljnih čimbenika.¹⁸ Općenito gledajući, raspoloživi podatci zasad upućuju na to da politike ublažavanja klimatskih promjena i zelena tranzicija povoljno utječu na stabilnost cijena u dugoročnom razdoblju.

U vezi s napomenom iz Rezolucije o tržišnoj neutralnosti i programu kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora, ESB naglašava da je tržišna neutralnost operativni instrument, a ne pravni zahtjev. Tržišna neutralnost može pridonijeti tome da intervencije Eurosustava na tržištu budu usklađene s načelom „otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem, dajući pritom prednost učinkovitoj raspodjeli resursa” iz Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Međutim, kao što je već nekoliko puta objašnjeno, Eurosustav može opravdano odstupiti od operativnog i dobrovoljnog instrumenta kao što je tržišna neutralnost kako bi postupao u skladu s ciljevima ESB-a i odgovarajućim načelima Ugovora.¹⁹ Na primjer, u skladu s klimatskim hodogramom ESB-a, Upravno vijeće odlučilo je od 1. listopada 2022. reinvestiranjem dospjelih iznosa prilagoditi sastav držanja korporativnih obveznica u korist klimatski uspješnijih izdavatelja.²⁰ Eurosustav prilagođava kupnje korporativnih obveznica u korist izdavatelja s boljim klimatskim ocjenama, u kojima se uzimaju u obzir njihove dosadašnje emisije i ciljevi koji se odnose na dekarbonizaciju te kvaliteta objavljenih informacija povezanih s klimatskim promjenama. Kupnje i reinvestiranja prije su se uglavnom temeljili na tržišnoj kapitalizaciji izdavatelja, a sada se u programu kupnje vrijednosnih papira korporativnog sektora uzimaju u obzir i informacije važne za procjenu klimatskih rizika poduzeća. Uključivanjem pitanja klimatskih promjena u raspodjelu imovine Eurosustav uzima u obzir financijske rizike povezane s klimatskim promjenama, regulatorna i pravna kretanja te trenutna dostupnost i kvalitetu podataka, pri čemu

¹⁵ Vidi, na primjer, Ferrari, A. i Nispi Landi, V., [Will the green transition be inflationary? Expectations matter](#), *Working Paper Series*, br. 2726, ESB, rujan 2022.

¹⁶ Vidi Parker, M., [The impact of disasters on inflation](#), *Economics of Disasters and Climate Change*, sv. 2, broj 1, Springer, travanj 2018., str. 21–48.; Faccia, D., Parker, M. i Stracca, L., [Feeling the heat: extreme temperatures and price stability](#), *Working Paper Series*, br. 2626, ESB; Ciccarelli, M., Kuik, F., Martínez Hernández, C., [The asymmetric effects of weather shocks on euro area inflation](#), *Working Paper Series*, br. 2798, ESB, ožujak 2023.

¹⁷ Vidi okvir pod naslovom [Model-based analysis of the short-term impact of increasing the effective carbon tax on euro area output and inflation](#) u članku Fiscal policies to mitigate climate change in the euro area, *Ekonomski bilten*, broj 6, ESB, 2022.

¹⁸ Više informacija može se pronaći u članku [Climate-related policies in the Eurosystem/ECB staff macroeconomic projections for the euro area and the macroeconomic impact of green fiscal measures](#), *Ekonomski bilten*, broj 1, ESB, 2023.

¹⁹ Za više informacija vidi i [dopis o klimatskim promjenama koji je predsjednica ESB-a uputila Markusu Ferberu, zastupniku u Europskom parlamentu](#), 11. studenoga 2022.

²⁰ Vidi [ECB provides details on how it aims to decarbonise its corporate bond holdings, priopćenje za javnost](#), ESB, 19. rujna 2022.

zadržava širok opseg programa kupnje u skladu s obvezom djelovanja na temelju načela otvorenog tržišnog gospodarstva sa slobodnim tržišnim natjecanjem, dajući prednost učinkovitoj raspodjeli resursa. Od početka razdoblja djelomičnog reinvestiranja u ožujku 2023. na primarnom tržištu i dalje će se kupovati samo vrijednosni papiri klimatski uspješnijih izdavatelja i zelene obveznice koje ispunjavaju uvjete strogog postupka identifikacije. Osim toga, kupnje na sekundarnom tržištu potrebne za postizanje obujma djelomičnog reinvestiranja i dalje će se provoditi u skladu s okvirom za prilagodbu kupnji. Prve financijske informacije ESB-a povezane s klimatskim promjenama pokazuju da je dekarbonizacija korporativnih vrijednosnih papira koji se drže za potrebe monetarne politike već u tijeku jer se ugljični intenzitet izdavatelja postupno smanjuje.²¹ Odluka ESB-a da od listopada 2022. prilagodi svoja držanja u korist klimatski uspješnijih izdavatelja pridonosi daljnjoj dekarbonizaciji portfelja korporativnog sektora Eurosustava u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma.

U vezi sa suradnjom ESB-a s agencijama za kreditni rejting kako bi se povećala transparentnost na području klimatskih rizika, ESB cijeni što je Europski parlament prepoznao važnost suradnje s agencijama za kreditni rejting kada je riječ o klimatskim rizicima. Nedavno istraživanje²² stručnjaka ESB-a pokazuje da postoje velike razlike u metodologijama i praksi objavljivanja informacija o klimatskim rizicima u kreditnim rejtingima različitih agencija i za različite kategorije imovine. ESB će i dalje surađivati s agencijama za kreditni rejting kako bi se postigla veća transparentnost kada je riječ o uključivanju rizika povezanih s klimatskim promjenama u kreditne rejtinge. Također će stalno pratiti i zahtijevati daljnji napredak na utvrđenim područjima na kojima se agencije za kreditni rejting mogu poboljšati. To se posebno odnosi na transparentnost modela i metoda koji se upotrebljavaju za procjenu izloženosti klimatskim rizicima te na transparentnost pri objavljivanju odluka i izvješća o kreditnom rejtingu. Pritom treba potpuno poštovati metodološku neovisnost agencija i ulogu regulatora. Eurosustav također poboljšava svoje alate i sposobnost za procjenu rizika kako bi se klimatski i okolišni rizici u većoj mjeri uzeli u obzir u rejtingima internih sustava za kreditnu procjenu, za koje će se od kraja 2024. primjenjivati zajednički minimalni standardi.

5 Digitalni euro, kriptoimovina, kibersigurnost i novčanice

U vezi s primjedbom navedenom u Rezoluciji da bi digitalni euro mogao dopuniti, ali ne i zamijeniti gotovinu kao sredstvo plaćanja, ESB iznova potvrđuje svoju opredijeljenost za nastavak pružanja gotovine.²³ Digitalni euro bio bi dopuna gotovini, a ne njezina zamjena. Bio bi dostupan uz gotovinu, kao odgovor na sve veću potražnju potrošača za brzim i sigurnim digitalnim plaćanjima.

²¹ Vidi [ECB starts disclosing climate impact of portfolios on road to Paris-alignment](#), *priopćenje za javnost*, ESB, 23. ožujka 2023., i upućivanja navedena u njemu.

²² Vidi Breitenstein, M., Ciurro, S. i Walch, F., [Disclosure of climate change risk in credit ratings](#), *Occasional Paper Series*, br. 303, ESB, rujan 2022.

²³ Provedbom [gotovinske strategije Eurosustava](#) želi se postići da gotovina i dalje bude široko dostupna i općeprihvaćena kao sredstvo plaćanja i pohrane vrijednosti.

Kao i gotovina, bio bi javni novac koji izdaje i za koji jamči ESB i na njega bi se primjenjivali visoki standardi privatnosti i kibersigurnosti.²⁴

U vezi sa zahtjevom ESB-u da pri oblikovanju digitalnog eura na odgovarajući način uzme u obzir rizike za bankarski sektor i opće kreditiranje realnoga gospodarstva, ESB iznova potvrđuje svoju predanost sprječavanju prekomjerne upotrebe digitalnog eura za ulaganje i povezanog rizika od iznenadnih, velikih prelazaka s bankovnih depozita na digitalni euro. ESB pomno procjenjuje mogući učinak digitalnog eura na monetarnu politiku, financijsku stabilnost i pružanje usluga financijskih posrednika.²⁵ Smatra da se neželjene posljedice za financijsku stabilnost, monetarnu politiku i pružanje usluga financijskih posrednika koje mogu proizaći iz izdavanja digitalnog eura mogu najbolje ublažiti njegovim oblikovanjem. U vezi s tim u dizajn digitalnog eura ugradio bi alate za kontrolu količine digitalnih eura u optjecaju. O kalibraciji tih alata odlučivalo bi se bliže datumu eventualnog uvođenja digitalnog eura uzimajući u obzir gospodarsko i financijsko okruženje u tom trenutku.

U vezi s napomenom o odluci ESB-a da u testiranje prototipova sučelja za digitalni euro uključi Amazon, ESB ponavlja da je rad na prototipovima bila aktivnost namijenjena učenju kojom su se ispitivale tehničke mogućnosti za izradu digitalnog eura.²⁶ Paket s tehničkim informacijama koji je stavljen na raspolaganje poduzećima koja su sudjelovala u izradi prototipova objavljen je na mrežnim stranicama ESB-a.²⁷ Pri odabiru pružatelja prototipova prednjih sučelja ESB je postupao transparentno i otvoreno, odlučivši se za veću transparentnost od one koju nalažu propisi EU-a u vezi s ugovorima bez naknade. Izrada prototipova bila je „laboratorijski pokus” u kojem se nisu upotrebljavali stvarni podatci o plaćanjima. Poduzeća koja su sudjelovala u izradi prototipova nisu utjecala na oblikovanje potencijalnog digitalnog eura i neće imati prednost u budućim fazama projekta u odnosu na druga poduzeća. Vježbom izrade prototipova nisu se nastojala proizvesti cjelovita rješenja i njezini se rezultati neće postaviti kao uvjet pri odabiru određene tehnologije ili funkcije koja će se uvrstiti u konačni dizajn digitalnog eura. ESB još nije odlučio koja bi tehnologija bila najprimjerenija za digitalni euro.

U vezi s pozivom ESB-u da pojača praćenje razvoja kriptoinovine, ESB napominje da pomno prati rizike za financijsku stabilnost koji proizlaze iz kriptoinovine i njihov utjecaj na transmisiju monetarne politike te na sigurno i neometano funkcioniranje tržišne infrastrukture i plaćanja. ESB je u 2022. objavio nekoliko članaka i javnih reakcija o rizicima koji proizlaze iz kriptoinovine,

²⁴ Dodatne informacije o napretku projekta digitalnog eura mogu se pronaći u ESB-ovu [prvom izvješću o napretku](#) (objavljenom u rujnu 2022.), [drugom izvješću o napretku](#) (objavljenom u prosincu 2022.) i [trećem izvješću o napretku](#) (objavljenom u travnju 2023.).

²⁵ Za više informacija o posljedicama koje bi za posredovanje banaka mogla imati upotreba digitalne valute središnje banke u plaćanjima malih vrijednosti vidi Adalid, R. et al., [Central bank digital currency and bank intermediation](#), *Occasional Paper Series*, br. 293, ESB, svibanj 2022.

²⁶ Vidi [ECB selects external companies for joint prototyping of user interfaces for a digital euro](#), *MIP News*, ESB, 16. rujna 2022., i [dopis o izradi prototipova korisničkih sučelja za digitalni euro koji je Fabio Panetta uputio Ireni Tinagli, predsjednici Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku](#), 17. listopada 2022.

²⁷ Vidi [paket Eurosustava s informacijama o izradi prototipa za digitalni euro](#), ESB, 7. prosinca 2022. s prilogima.

stabilnih kovanica i decentraliziranih financija.²⁸ ESB surađuje s europskim nadzornim tijelima u pripremi regulatornih tehničkih standarda radi provedbe novih prilagođenih pravila za tržišta kriptovaluta u sklopu predložene uredbe o tržištima kriptovaluta i okvira za kibersigurnost i operativnu otpornost financijskog sektora (zakon o digitalnoj operativnoj otpornosti). Osim toga, Eurostav je u studenom 2021. objavio nadzorni okvir za elektroničke platne instrumente, sheme i aranžmane (engl. *oversight framework for electronic payment instruments, schemes and arrangements*, PISA), u sklopu kojeg je u 2022. pokrenut prvi postupak identifikacije za digitalne tokene za plaćanje. Nadalje, sudjelovanjem u međunarodnim tijelima za utvrđivanje standarda ESB i dalje pridonosi razvoju međunarodnih standarda za sprječavanje rizika povezanih s kriptovalutom i pružateljima usluga kriptovaluta, uključujući rizike koji proizlaze iz njihovih veza s financijskim sektorom.

U vezi s poticajem ESB-u da nastavi pridavati pozornost rizicima od kibernetičkih napada, ESB ističe da je od početka rata u Ukrajini povećao razinu opreza u pogledu potencijalnih kibernetičkih napada. Iako do sada nije utvrđen nijedan pokušaj ciljanog kibernetičkog napada na ESB koji se može povezati sa sadašnjim geopolitičkim napetostima, ESB nastavlja pomno pratiti razvoj rizika i u skladu s tim stalno prilagođava zaštitne mjere. Kad je riječ o uslugama sustava TARGET (T2, T2S i TIPS), nacionalne središnje banke koje ih pružaju također su povećale opreznost sigurnosnih operacija a povezani rizici pomno se prate. Nadalje, u usluge sustava TARGET ugrađene su snažne sposobnosti otkrivanja kibernetičkih napada, odgovora na njih i oporavka kako bi se postigla odgovarajuća razina kibernetičke otpornosti.

U vezi s napomenom iz Rezolucije o povijesno niskoj razini krivotvorenih euronovčanica u 2021. i pozivom ESB-u da pojača borbu protiv krivotvorenja, ESB napominje da će nastaviti surađivati s tijelima za kazneni progon i Europskom komisijom te ih aktivno podupirati u njihovim aktivnostima.

U vezi s prijedlogom ESB-u da uspostavi sustav za bolje praćenje velikih transakcija s ciljem borbe protiv pranja novca, utaje poraza te financiranja terorizma i organiziranog kriminala, ESB je potpuno svjestan važnosti suzbijanja nezakonitih aktivnosti. Pomno prati raspravu zakonodavaca o tim pitanjima u sklopu zakonodavnih prijedloga o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma koje je Komisija donijela u srpnju 2021. U svim prijedlozima povezanim s time morat će se svakako uzeti u obzir status zakonskog sredstva plaćanja koji euronovčanice imaju u skladu s člankom 128. stavkom 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

6 Transparentnost, odgovornost, rodna ravnopravnost i drugi aspekti

U vezi s pozivom ESB-u da povećá odgovornost prema Europskom parlamentu, ESB ističe da pridaje veliku važnost svojem odnosu odgovornosti

²⁸ Vidi [Decrypting financial stability risks in crypto-asset markets](#), *Pregled financijske stabilnosti*, ESB, svibanj 2022., te [A deep dive into crypto financial risks: stablecoins, DeFi and climate transition risk](#), *Stablecoins' role in crypto and beyond: functions, risks and policy*, *Decentralised finance – a new unregulated non-bank system?* i *Mining the environment – is climate risk priced into crypto-assets?*, *Makrobonitetni bilten*, broj 18, ESB, srpanj 2022.

prema Europskom parlamentu i odlučan je u suradnji s Parlamentom raditi na daljnjem poboljšanju tog odnosa. Odnos odgovornosti obilježen je fleksibilnošću i razvio se u skladu s većim zahtjevima za kontrolu. Povećala se učestalost interakcija, stvoreni su novi oblici dijaloga a postojeći su se poboljšali.²⁹ Na primjer, osim redovitih interakcija kao što su monetarni dijalozi i pisana pitanja, organizirana su i dodatna saslušanja i posjeti ESB-u u vezi s aktualnim pitanjima kao što su preispitivanje strategije monetarne politike i digitalni euro. Što se tiče digitalnog eura, ESB je redovito razmjenjivao mišljenja s članovima Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku, na primjer na posebnim javnim saslušanjima, te je podnosio pisana izvješća o napretku ostvarenom tijekom faze istraživanja tog projekta. ESB prepoznaje veliku vrijednost kontrole Europskog parlamenta i spoznaja koje je stekao u interakcijama s njime te pozdravlja prilike da se europskim građanima i njihovim zastupnicima bolje objasne politike ESB-a. Kao što je predsjednica ESB-a napomenula na plenarnoj sjednici Europskog parlamenta u veljači 2023., ESB je spreman dogovoriti formalno utvrđivanje praksi na području odgovornosti između ESB-a i Europskog parlamenta u pisanom obliku.³⁰ To svjedoči o dobrom odnosu dvaju institucija i jasno pokazuje da je ESB odlučan učinkovito ispunjavati svoje obveze u pogledu odgovornosti. ESB će i dalje odgovarati na zahtjeve Europskog parlamenta za kontrolu i aktivno će tražiti načine za poboljšanje interakcije s njegovim zastupnicima u skladu s odredbama primarnog prava EU-a.

U vezi s pozivom ESB-u da bolje izvješćuje o svojim stajalištima u Bazelskom odboru za nadzor banaka, uključujući u pisanom obliku, ESB napominje da je spreman izvješćivati o tim pitanjima unutar granica povjerljivosti koje se odnose na međunarodna tijela i mjerodavni pravni okvir. Valja napomenuti da visoki dužnosnici ESB-a koji sudjeluju u Bazelskom odboru za nadzor banaka moraju poštovati njegove organizacijske propise. Ti propisi uključuju odredbe na temelju kojih se 1) sve rasprave, dokumenti i analize smatraju povjerljivima, 2) onemogućuje jednostrano dijeljenje informacija i dokumenata te 3) izričito obvezuje članove na čuvanje povjerljivosti u javnoj komunikaciji. Kada je riječ o općim informacijama o radu ESB-a u međunarodnim forumima, u kojima ESB predstavlja njegov Izvršni odbor i članovi Nadzornog odbora koji dolaze iz ESB-a, redovita saslušanja predsjednice i potpredsjednika ESB-a te predsjednika njegova Nadzornog odbora (osobito kada se predstavljaju ESB-ova godišnja izvješća) i godišnji posjet Odbora za ekonomsku i monetarnu politiku ESB-u prikladne su prilike za postavljanje pitanja i daljnju raspravu o međunarodnoj dimenziji regulacije banaka.

U vezi s pozivom ESB-u da razdoblje mirovanja koje se primjenjuje na djelatnike u višim platnim razredima proširi i na zaposlenike u nižim platnim razredima, ESB napominje da je u tijeku preispitivanje etičkog okvira za osoblje. ESB pomno procjenjuje prijedloge za poboljšanje koje je iznijela europska ombudsmanica nakon ispitivanja politika i prakse ESB-a za sprječavanje slučajeva

²⁹ Vidi [The evolution of the ECB's accountability practices during the crisis](#), *Ekonomski bilten*, broj 5, ESB, 2018.

³⁰ Vidi raspravu [Europska središnja banka – godišnje izvješće za 2022.](#), Europski parlament, 15. veljače 2023.

„rotirajućih vrata” koje je provela na vlastitu inicijativu.³¹ Nakon što se dovrši preispitivanje etičkog okvira, ESB će o njegovim rezultatima obavijestiti Europski parlament.

U vezi s pozivom ESB-u da izradi strategiju o postupanju s lobistima i poveća transparentnost kontakata i na razini djelatnika izvan Upravnog vijeća, ESB napominje da je potpuno transparentan u vezi sa svojim redovitim interakcijama s kontaktnim skupinama za tržišta.

Kako bi ispunio svoj mandat, ESB, kao i druge središnje banke, mora često surađivati sa sudionicima na financijskim tržištima i drugim gospodarskim subjektima kako bi dobio relevantne podatke i informacije od ključnih dionika, koji pomažu u boljem razumijevanju dinamike gospodarstva, financijskih tržišta i bankarskog sektora. Te interakcije, slične onima na razini Upravnog vijeća, temelje se na načelima dobrog upravljanja i odgovarajućim zaštitnim mehanizmima kojima se svima pružaju jednak pristup i jednaki uvjeti. ESB je u potpunosti transparentan u vezi s takvim interakcijama i na svojim mrežnim stranicama objavljuje dnevne redove i sažetke sastanaka, kao i sastave i mandate kontaktnih skupina.³²

U vezi s ESB-ovim alatom za zviždače, ESB iznova naglašava da je on potpuno usklađen s načelima Direktive EU-a o zviždačima.³³

ESB-ov okvir za zviždače sadržava alat koji je jednostavan za uporabu i koji omogućuje anonimne prijave povreda kao i pouzdana pravila zaštite zviždača od osвете. U tijeku 2022., druge pune godine rada tog alata, više od polovice prijava povreda u ESB-u zaprimljeno je u tom alatu a većina tih prijava bila je anonimna.

Kada je riječ o rodnoj ravnoteži osoblja, ESB se odlučno zalaže za poboljšanje raznolikosti svoje radne snage i izgradnju uključive kulture utemeljene na dostojanstvu, poštovanju i pripadnosti.

ESB-ova strategija za raznolikost i uključivanje intersekcionalna je i obuhvaća sve aspekte raznolikosti. Istodobno, poboljšanje rodne ravnoteže na rukovodećim položajima pokazalo se teškim i ostaje jedan od ključnih ciljeva. Od pokretanja nove rodne strategije u 2020. ESB je proveo nekoliko mjera za postizanje veće rodne ravnoteže. Na primjer, unaprijedio je svoje aktivnosti u svrhu privlačenja ženske radne snage, blisko surađujući s mrežama zaposlenica. Preoblikovao je ESB-ovu stipendiju za žene, ponovno pokrenuo program mentorstva, pokrenuo program razvoja za administrativno osoblje i uveo smjernice za poslovna područja o uključivoj raspodjeli zadaća ključnih za karijeru. ESB je također nastavio provoditi program za promicanje ženskog vodstva. Te su mjere zajedno pridonijele napretku u ostvarivanju ciljeva povezanih s rodnom ravnopravnošću. Na kraju 2022. ESB je postigao svoje ciljeve na nekim razinama i smanjio jaz na drugima (vidi Tablicu 1.). U vezi s ciljevima za zapošljavanje žena u

³¹ [Odluka o tome kako Europska središnja banka \(ESB\) postupaju u slučajevima „rotirajućih vrata” \(OI/1/2022/KR\)](#)

³² Vidi, na primjer, [Bond Market Contact Group](#), [Money Market Contact Group](#), [Foreign Exchange Contact Group](#) i [Operations Managers Group](#).

³³ Vidi Odluku Europske središnje banke od 20. listopada 2020. o izmjeni Pravila o osoblju Europske središnje banke u vezi s uspostavom alata za prijavu i unaprijeđenjem zaštite zviždača ([ESB/2020/NP37](#)) i [Odluku \(EU\) 2020/1575](#) Europske središnje banke od 27. listopada 2020. o procjeni i daljnjem postupanju u vezi s informacijama o povredama prijavljenim putem alata za prijavu kada je prijavljena osoba visoki dužnosnik ESB-a ([ESB/2020/54](#)).

2022.,³⁴ ESB je postigao ciljnu razinu od najmanje 50 % za zapošljavanje i promicanje na razini rukovoditelja (sve razine rukovodstva i višeg rukovodstva). Ciljevi za zapošljavanje žena na razini voditelja (timova), stručnjaka i analitičara nisu postignuti jer je nedostajalo između 6 i 10 postotnih bodova, ali ostvaren je ukupni raspon od 40 do 60 %. U vezi s ciljevima za udio ženskog osoblja u 2022.,³⁵ ESB je postigao svoje ciljeve za rukovodeće položaje (sve razine rukovodstva i višeg rukovodstva). Iako ciljevi za stručnjake i voditelje (timova) nisu postignuti jer su nedostajala tek dva postotna boda odnosno jedan postotni bod, jaz se na tim razinama smanjio. Udio žena nastavio se povećavati na razini analitičara, zbog čega se povećao broj žena koje ispunjavaju uvjete za daljnje napredovanje u karijeri. Ostvareni napredak pokazuje da se rodni paritet može postići zahvaljujući konkretnim i odlučnim mjerama na nizu područja. ESB će se stoga nastaviti još snažnije zalagati za poboljšanje rodne ravnoteže.

Tablica 1.

Ciljevi za zapošljavanje žena i udio ženskog osoblja u 2022.

Platni razredi	Ciljevi za zapošljavanje žena u 2022. (= broj zaposlenih i promaknutih žena)	Stvarno zapošljavanje žena u 2022.	Ciljevi za udio ženskog osoblja u 2022. (= ukupni udio ženskog osoblja)	Stvarni udio ženskog osoblja u 2022.
Više rukovodstvo (K – L)	Najmanje 50 %	60 %	37 %	38 %
Sve razine rukovodstva (I – L)	Najmanje 50 %	52 %	33 %	33 %
Voditelji (timova) (H)	Najmanje 50 %	40 %	37 %	35 %
Stručnjaci (F/G – G)	Najmanje 50 %	42 %	44 %	43 %
Analitičari (E/F)	Najmanje 50 %	44 %	51 %	53 %

Izvor: ESB

ESB je, zajedno s 28 institucija koje sudjeluju u jedinstvenom nadzornom mehanizmu i dio su Europskog sustava središnjih banaka, u 2022. donio povelju o jednakosti, raznolikosti i uključenosti. Ta će tema ostati jedan od ESB-ovih prioritetnih ciljeva.

Naposljetku, u vezi s prijedlogom ESB-u za osnivanje neovisnog ureda za evaluaciju, ESB napominje da je odlučan održavati najviše standarde u oblikovanju politika i prepoznaje da evaluacija u tome ima ključnu ulogu. ESB provodi niz aktivnosti povezanih s evaluacijom svojih analiza i odluka. Na primjer, u 2003. te u 2020. i 2021. provedena su opsežna preispitivanja strategije monetarne politike ESB-a.³⁶ Nadalje, stručnjaci ESB-a provode istraživanja kako bi ispitali odluke o monetarnoj politici, na primjer analizom utjecaja kupnje vrijednosnih papira na inflaciju. Učinkovitost svih provedenih istraživanja redovito procjenjuju

³⁴ Ciljevi se odnose na postotak žena koje ESB zapošljava i promiče u pojedinim platnim razredima. Odnose se na unutarnje i vanjsko zapošljavanje kao i na zapošljavanje s pričuvnih popisa te na promaknuća u viši platni razred.

³⁵ Riječ je o postotku žena u pojedinim platnim razredima.

³⁶ Vidi [The ECB's monetary policy strategy, priopćenje za javnost](#), ESB, 8. svibnja 2003., u kojem se objašnjavaju promjene strategije monetarne politike i [The ECB's monetary policy strategy after the evaluation and clarification of May 2003](#), govor bivšeg predsjednika ESB-a Tricheta održan 20. studenoga 2003., u kojem se obrazlaže preispitivanje strategije monetarne politike. Pregled rezultata i ostale informacije povezane s [preispitivanjem strategije monetarne politike u 2020. i 2021.](#) mogu se pronaći na mrežnim stranicama ESB-a.

znanstvenici koji nisu zaposlenici ESB-a. Posljednje takve procjene provedene su 2004. i 2011.³⁷ Osim toga, ESB je proveo ciljane provjere svojih pogrešaka iz projekcija i učinio ih dostupnima javnosti u redovitim publikacijama. Nedavno je objavio i članak u Ekonomskom biltenu u kojem objašnjava zašto su njegovi modeli podcijenili inflaciju nakon šoka cijena energije u 2022.³⁸ ESB i dalje razmatra najbolju praksu za procjenu svojih politika uzimajući u obzir najnovija dostignuća na području središnjeg bankarstva.

---

³⁷ Vidi evaluacije istraživanja ESB-a iz 2004. i 2011.

³⁸ [What explains recent errors in the inflation projections of Eurosystem and ECB staff?](#), *Ekonomski bilten*, broj 3, ESB, 2022. Vidi i [The performance of the Eurosystem/ECB staff macroeconomic projections since the financial crisis](#), *Ekonomski bilten*, broj 8, ESB, 2019.